питання освіти та виховання : зб. наук. праць / за заг. ред. М. Б. Євтуха ; уклад. О. В. Михайличенко. – Київ : КНЛУ, 2008. – Вип. 37. – С. 77–82.

9. Черноватий Л. М. Проблеми формування фахової компетенції майбутніх перекладачів / Л. М. Черноватий, Н. А. Якушева // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. – 2007. – № 772. – С. 135–137.

10. Heaton J. B. Writing English language tests / J. B. Heaton. – N. Y. : Longman, 1990. – 162 p.

11. Gerding-Salas C. Translation: problems and solutions [Electronic recourse] / C. Gerding-Salas // Translation Journal. – 2000. – Vol. 4(3). – P. 1–12. – Mode of access: http://accurapid.com/journal/13edu.html.

12. Pym A. Redefining translation competence in an electronic age. In defense of a minimalist approach / A. Pym // Meta. – 2003. – Vol. 48 (4). – P. 481–497.

13. Richards J. C. Methodology in language teaching / J. C. Richards, W. A. Reynandyds. – Cambridge : Cambridge University Press, 2002. – 256 p.

14. The International Association for Translation and Intercultural Studies (IATIS) [Electronic recourse]. – Mode of access: www.iatis.org. – Загол. з екрану. – Мова англ.

SERGEYEVA O. V.
Khmelnytsky National University

FUNCTIONS OF MULTIMEDIA RESOURSES FOR PROFESSIONAL TRANSLATOR TEACHING

Summary

The article presents the systematic analysis of functions of multimedia resources relevant in the field of professional translator. The teaching theme of this paper is multimedia technologies which are useful and productive due to interactive features, flexibility and integration of different visual information as well as due to the possibilities of taking into consideration the differences of students' personalities and due to the ability to increase motivation. The author analyses the possibilities of their rational use which help to make the learning process more efficient and to achieve a better result in the quality of professional education.

Key words*: *professional training, translators/interpreters, multimedia resources, curriculum, forms and methods of teaching.

УДК 821.111(411)+82-144

СМОЛЬНИЦЬКА О. О.
Київський літературно-меморіальний музей Максима Рильського

ПОРІВНЯННЯ СПІЛЬНИХ МОТИВІВ У ВИБРАНИХ ШОТЛАНДСЬКИХ БАЛАДАХ І МАЛОМУ ЖАНРІ ПІСЕННОГО ФОЛЬКЛОРУ: ПРОБЛЕМИ ПОЕТИЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Анотація

У статті розкрито спільність сюжетів і мотивів вибраних шотландських народних балад. Матеріалом аналізу є «The Mother's Malison, or, Clyde's Water», «Willy Drowned in Yarrow», анонімні шотландські співанки про річки. Як одне з гіпотетичних джерел шек-

спірівського «Макбета» взято баладу шотландського поета Томаса Кемпбелла «Glenara». Доведено ілюстративно необхідність збереження оригінальної ритміки і питомої ґельської лексики, яка у певних випадках може бути доместикована описовим методом.

Ключові слова*: *балада, переклад, забобон, шотландистика, скотс, лексема.

Сучасне українське перекладознавство позначене інтересом до відновлення кельтології (теоретичної і практичної), перерваної після смерті І. Франка (якому належать переклади шотландських балад; у діаспорі цю лакуну заповнював І. Качуровський). Проте через брак перекладів важливих балад ще важко зазначати комплексний і системний підхід цього напряму, що зумовлює актуальність дослідження.

В українському дискурсі можна виокремити переклади І. Франка, праці М. Новикової (дослідження Р. Бернса, підходу М. Лукаша, також чималий внесок у перекладознавство). Новітня кельтологія поповнюється перекладами і науковими студіями Олени О'Лір (балади Пограниччя В. Скотта), М. Стріхи (переклади народних балад, а також В. Скотта, і аналіз цих творів, підсумовані в авторській антології «Улюблені переклади», 2015), переклади і праці І. Качуровського, О. Смольницької (вибрані праці: [3–7]).

У сучасному українознавстві майже не було розглянуто типології сюжетів шотландських балад, причому творів, які присвячені одній темі та виражають її подібними лексичними засобами. Також вітчизняній шотландистиці слід звернутися до контекстуального підходу.

Мета – зіставити вибрані самостійні шотландські баладні тексти (мова скотс), присвячені любовній темі та мотиву загибелі героя як зашифрованому жертвопринесенню. Поставлена мета передбачає **завдання**:

1) дослідити відбиття забобонів як архаїки;

2) як додаткове джерело залучити небаладний шотландський фольклор про офіру річкам;

3) контекстуально проаналізувати баладу англомовного шотландського поета-романтика Томаса Кемпбелла «Ґленара», зіставивши з неадаптованим казковим фольклором.

1. Північна Шотландія, «Материнське прокляття, або Клайвові води» ("The Mother's Malison, or, Clyde's Water"), зі збірки Фр. Дж. Чайлда (т. 4, № 216). Збирач та упорядник узяв цю баладу зі збірки: Buchan's Ballads of the North of Scotland (I, 140). В оригіналі «вода Клайва» (*Clyde's water*) – в однині, але «води Клайва» більш питомі для українського сприйняття й звучать поетично. Є варіанти, де назва річки – Annan [1, с. 185]. З огляду на те, що балада складена мовою скотс, у перекладі вжито діалектизми. Також, як в оригіналі, відтворено алітерації.

Балада складена часто усталеними прийомами, типовими для творів такого жанру на тему кохання (найчастіше – нещасливого): наприклад, початок – герой стоїть у стайні та гладить (плескає) свого коня; умовляє бурхливу річку втопити його потім, але не зараз, коли він поспішає (причому словесні формули однакові у багатьох текстах – вони усталені у шотландському баладному фольклорі [7]). Так само – нічне побачення з коханою, яка у покоях (світлиці, *bower*), і розмовляє з висоти вікна (як Прекрасна Дама). Аналогічно – стайня, комора, тощо; пейзаж – гори і доли, річка. Імена Віллі та Меґґі часто належать баладним коханцям.

Материнське прокляття – поширений хід у шотландських народних баладах і казках (Аналогічно – в українському пісенному фольклорі, де мати часто виступає ворогом дочки, забороняючи їй вийти за коханого, або (та) нав'язуючи нелюба). В архаїчних культурах це прокляття вважалося таким сильним, що навіть боги не могли йому протистояти. Ось чому

Віллі покірно приймає суджене йому і потопає: *«'How can I turn to my horse head / And learn how to sowm? / I've gotten my mither's malison, / It's here that I maun drown.'»* [2, с. 190]. Тут баладний мотив фатуму. Не пояснюється, чому матері так не хочуть одружити дітей – можливо, кланова ворожнеча?

В іншому варіанті балади за Меґґі (яка спить) відповідає її мати, проганяючи Віллі, і потім зізнається дочці. У цьому тексті так само – відповідає коханому не Меґґі, але варіант С цього не пояснює. Можливо, мораль твору і така, що молодь повинна сама нести відповідальність і не довіряти надмірно старшим. Мати обдурила Меґґі ще й у тому, що назвала їй неправильний час, коли приїхав Віллі: адже герой потопав понад годину, а мати сказала, що він був тут «дві чверті (години) тому» (*«Sin your true-love was at your yates, / It 's but twa quarters past»* [2, с. 190]). Інакше Меґґі змогла б урятувати коханого.

Не зовсім зрозуміло, що саме означає кров з носа у Віллі: *«And looking oer his white fingers / His nose began to bleed»* [2, с. 189]. Загалом є кілька значень, і їх можна інтерпретувати відповідно до балади. Це віщує нещастя – ось чому Віллі так поспішає до Меґґі, – доки не сталося непоправне. Але нещастя роковане передовсім йому. Інше значення: уві сні кров з носа – хтось із друзів насправді ворог і замислює недобре. У баладі ворогами дітей виступають матері – яким герої найбільше довіряють. Прикметно, що батько тут не фігурує (хоча в інших баладах, як-от «Аннакі Ґордон», перекладеною мною, вирішальне слово за ним). Інше значення прикмети (уві сні) – зустріч із близькою людиною. Виходить, Меґґі чекала на Віллі, і він зрозумів це як звістку. Англосаксонська прикмета: той, чия кров пролилась у День Усіх Святих, довго не проживе [9, с. 216]. (Але ж балада кельтська, а не англосаксонська, та й конкретна дата не названа). Усі наведені значення збігаються з сюжетом твору.

У В. Шекспіра теж обігрується ця прикмета («Венецький купець»): блазень і слуга Шейлока Ланчелот (Launcelot) у глузливій формі натякає запрошеному на бенкет лихварю, що його дочка Джессіка втече під час маскараду, і так мотивує свої передчуття: *«An they have conspired together, I will not say you shall see a masque; but if you do, then it was not for nothing that my nose fell a-bleeding on Black-Monday last at six o'clock i' the morning, falling out that year on Ash-Wednesday was four year, in the afternoon»* [12, с. 254] (акт II, сцена V). У перекладі І. Стешенко: *«Вони всі там щось затівають: я не кажу прямо, що ви побачите маскарад; проте, якщо це трапиться, виходить, недарма останнього чорного понеділка о шостій годині ранку мені йшла носом кров; а перед тим останнього разу вона йшла рівно чотири роки тому, в середу на першому тижні посту, по обіді»* [8, с. 505]. (Чорний понеділок, – маловживана назва понеділка після Великодня; у нашій традиції цьому відповідає Обливаний, або Поливаний, чи Волочильний, понеділок; Попільна середа – у католицизмі, англіканстві та деяких лютеранських церквах – початок Великого посту; у православ'ї відповідник – Чистий понеділок).

***2. «Віллі, потонулий в Ярров»* (“*Willy Drowned in Yarrow*”).** Балада відома в різних варіантах – наприклад, у збірці Чайлда це № 215, “Rare Willie Drowned in Yarrow, or, The Water o Gamrie”, A – F. Для статті перекладено варіант, публікований в антологіях. Балада, з одного боку, типова: монолог закоханої дівчини, побивання за відсутнім милим (у далеких краях), трагічна кінцівка. Ім'я Віллі часто трапляється в англійському та шотландському фольклорі. Твір цікавий скоріше лексично, формально.

З іншого боку, у тексті зашифровані як реальні географічні поняття (про це нижче), так і певний міфологізм: адже дрізд (скотс – *mavis* [3, с. 147]) – кельтський образ з давньої поезії, віщун. Недарма далі ця пташка співає про береги річок. Троянди і лілеї, як і веселий зелений сад, часто згадуються в баладах цього типу. Сам текст належить до Шотландського Пограниччя (Прикордоння, the Borders). Ярров або Ярроу – Yarrow (в оригіналі балади чи-

тається «Єрров»), частіше – Yarrow Water – річка в тих краях, на південному сході Шотландії. Там само протікає Лідер (the River Leader, Leader Water) – маленький приток більше відомої річки Твід (Tweed) у Лавдердейлі (Lauderdale), з півдня, зі знаменитого Ламмермуру (Lammermuir), оспіваного В. Скоттом (роман «Ламмермурська наречена», "The Bride of Lammermoor", 1819; на цій основі – трагічна опера Ґ. Доніцетті «Лючія з Ламмермуру», або «Лючія ді Ламмермур», "Lucia di Lammermoor", лібрето українською переклав М. Лукаш, інформація для статті надана М. Стріхою). З огляду на те, що баладу створено мовою скотс, у перекладі вжито певні діалектизми – бескет (в оригіналі *craig* [3, с. 148]); розмовне слово «лужина» – в оригіналі *haugh* [3, с. 148] – прирічковий луг; зменшувальне «жайвірець» – *lav'rock* [3, с. 148]. Лексика за принципом германська, нагадує скандинавську, фонетика тверда – наприклад, дослівно «кожний кущ» (на якому співають пташки) – *ilka bush* [3, с. 147]. В оригіналі не завжди наявне римування між першим і третім рядками.

Мотив потопання героя у невблаганній воді (яка означає межу переходу, а також материнське лоно, народження і смерть водночас) наявний у шотландському пісенному фольклорі, виданому у різних збірках (1), (2) і тоді стає зрозумілою сув'язь різних творів.

(*1*) ***Томас Кемпбелл, «Ґленара»*** (*поетичний переклад Ольги Смольницької, 2016*). *Чи тугу волинки вам чуть у вітрах, / Де лави ідуть в голосінні й плачах? / Це вождь, це Ґленара, оплакує милу, / Скликає свій люд на прощання й могилу. // У лавах ридальних ступа на чолі, / А кревні ідуть без сльози взагалі; / Загорнуті щільно у пледи вони, / Не зводячи зорів, ідуть мовчазні. // В мовчанні минають пустир і бескет, / І верес, де древнього дуба намет. / «Гробниця камінна – тут пам'ятний знак. / Чому ж мовчите? – жорстко вождь мовив так. – // Скажіть, вимагаю! бо жінки ви клан – / Чом хмурите брови, ховаєте стан?» / Спитав їх суворий глава – та без слів / З них кожний кинджал під полою відкрив. // «Вві сні бачив леді я гріб кам'яний, – / Сказав гнівно родич, а голос – гучний, – / Порожня труна – там немає жони; / Ґленаро! Ґленаро! мій сон поясни!» // Відхлинула кров у Ґленари з лиця, / Розкрито гробницю – немає мерця; / І родич з презирством гучніше сказав, / Бо Еллен із Лорну він юним кохав: // «Вві сні бачив леді я муки презлі, / Бо вождь наш покинув її на скалі, / Там, де океан завива в глибині; / Ґленаро! Ґленаро! мій сон поясни!» // У прах пав зрадливець, на землю впада, / Повідав, де Еллен прекрасна стражда; / Спасли її там, де реве океан – / О Еллен із Лорну, твій славиться клан!*

(*2*) ***Шотландські пісні про річки*** (*з різних збірок; поетичний переклад з різних діалектів скотс Ольги Смольницької, 2013*). *1*) *Це Дан порожистих глибин – / Щороку там дочка чи син. // 2*) *Кровожерна Ді – / Троє у воді; / А прегарна Дон / Не бере в полон. // 3*) *Тіллю Твід рече: / «Біг твій не тече!» / Твіду каже Тілль: / «Біг твій дужчий хвиль, / А мій ледь не всох, – / Одного хай втопиш – / Я ж приймаю двох». // 4*) *Варф прозорий, Айре – гладь; / Один – Айре, Варфу – п'ять. // 5*) *О річко Дарте, протікаєш, / Щороку серце заби-раєш. // 6*) *Тепер на Люсидах вівчар не ридає; / Віднині твій берег майстерно приймає, / Тепер нагорода призначена їм: / Усі заблукали у вирі твоїм.*

У (2) – короткі співанки, які персоніфікують могутню владу божеств-річок. Місце дії цих творів – переважно Шотландія або Прикордоння. Зміст пісень стане зрозумілим, якщо звернутися до шотландських та англійських забобонів. Спостерігаючи різний характер річок – то тихих, то бурхливих – кельти створили уявлення про те, що потоки змагаються за людські життя, тобто вимагають жертв [9, с. 457–458]. Тому в кожної річки, як помітно з пісень, свій характер. Вірування в те, що річці треба пожертвувати людину (або ж у те, що вода сама забирає, коли настане певна година, утопленика), і на того, хто врятує цю жертву, чекає лихо, відомі в різних народів, віддзеркалені і в українських думах та повір'ях (наприклад,

водяник щороку забирає людину, і більше ніхто цього року не потоне). Згаданий забобон тримався в Англії, Ірландії та Шотландії навіть у XX ст. – так, у Західній Ірландії 1928 р. не захотіли рятувати того, хто потопав, керуючись указаним віруванням; так само було у Шотландії (старий не дав рятувати хлопчика у річці Росс), на Оркнейських островах, тощо [9, с. 458]. Але жертвували і речі – так, в офіру «духу Ді» приносили шотландські пледи.

Слід сказати кілька слів про згадані в шотландських піснях річки (2). Ді (Авон-Діврдуй, валлійською *Afon Dyfrdwy*, англ. *River Dee*) протікає в Англії та Північному Велсі. Описана Р. Бернсом Дон (або Dun, у перекладі М. Лукаша – «Дун») тече в Східному Йоркширі. Ці дві річки протиставлені відповідно як жорстока («кровожерна») та милостива, недарма Дон в оригіналі названа *bonny*, що означає і «хороша», і «гарна», і «мила», і «люба». Твід (англ. *River Tweed*, шотл. (ґельськ.) – *Uisge Thuaidh*) – відома річка, яка протікає на кордоні між Англією і Шотландією. Вона якраз і формує цей кордон. На Твіді був маєток В. Скотта. Тілль (River Till) тече в Нортумберленді – на Пограниччі. Деякі ці пісеньки чутливі, деякі малоемоційні, але саме від ужитого мінімалізму слів створюється страшний ефект. Римування – подекуди асонансове – додає особливого відчуття.

3. Томас Кемпбелл (Thomas Campbell, 1777, Ґлазґо – 1844, Булонь, Франція), ***«Ґленара»* (*«Glenara»*).** Поет – один із засновників Лондонського університету. На свій час відомий як плідний автор балад. Згадана балада написана 1837 р. під час перебування поета як домашнього вчителя в західній гірській Шотландії (Highlands). Ці відвідини були плідними для натхнення. Балада «Ґленара» (як і деякі інші цього періоду) була створена у період відвідування острова Малл (англ. Isle of Mull, шотл.-ґельськ. Muile) на Гебридах. Можливо, сюжет узятий з почутої автором легенди.

Цей вірш являє собою певні труднощі при перекладі (див. додаток 1). Мова, якою написаний текст, не скотс, але й не літературна англійська (через наявні короткі форми і окремі кельтські лексеми). Основна задача полягала у відтворенні вузьколокальних реалій, згадуваних у творі. Так, на початку згадано слово *pibroch* [1, с. 306]. Ця шотландсько-ґельська лексема має ще варіанти *piobairech, Ceól Mór* [11]. У шотландській Верховині – це один з народних співів, чия назва дослівно означає «[гра] на волинці» (у поетичному перекладі «туга волинки»). Або слово *cairn* [1, с. 306], уживане заголовним героєм, – це складена вручну піраміда з каміння [10]. Ґленара просить у свого клану дозволу скласти гробницю з каміння саме на обраному місці.

Сюжет балади вкладається в рамки цього жанру: трагічна подія, чарівний сон, таємне кохання позитивного героя до позитивної героїні (жертви антигероя). Атмосфера нагнітання жаху (куди додається опис бурі) і змова проти злочинця довершують картину. Згадування про скелю, де Ґленара залишив прекрасну Еллен з Лорну (*fair Ellen of Lorn* [1, с. 308]), і страшний океан, а також шотландський пейзаж з неодмінними атрибутами (гори, (вересове) пустище – *moor* [1, с. 306], верес, древній дуб) – також закон жанру. Цікаво, що Ґленару супроводжують саме родичі дружини, а рідня героя не згадується. До того ж, про Еллен сказано, скільки вона родом (і, певно, Лорн – її маєток, чия назва замінює героїні прізвище), натомість «прізвище» Ґленари не вказується.

Цілком можливо, що введений у дію рятівник Еллен насправді знав правду про «смерть» дружини Ґленари, і просто розповідає правду у формі сну: жінки немає у труні, – і всі дізнаються, що злочинець покинув її на скелі в океані. Прийом викривального «сну» частий у народних казках – наприклад, англійська казка «Містер Фокс», де засватана за сусіда леді Мері дізнається про те, що він убивця (причому, сучасною мовою, маніяк), і при всіх потім викриває злочинця, переповідаючи побачене у формі сну, наприкінці демонструючи відрубану Фоксом руку нещасної жертви (і після цього брати леді Мері вбивають

антигероя) [1, с. 165–269]. Або дуже схожа казка братів Ґрімм про нареченого-розбійника, де героїня аналогічно викриває вбивцю, розповідаючи начебто сон [2, с. 179–182], схожий сюжет є у казках О. Афанасьєва. Але в баладі чомусь не згадується про подальшу долю Ґленари, тоді як Еллен рятують. Зрозуміло, що на злочинця чекає покарання (вочевидь, страта), але автор чомусь не наводить опису цієї перспективної для балад моторошної картини: убивця наче сходить зі сцени – тоді як у казках злочинця хапають і страчують. Викрите вбивство, муки сумління тощо наближають цю баладу до трагедії В. Шекспіра «Макбет» – явленню привида Банко на бенкеті та реакції вбивці (недарма в обох творах фігурують вожді шотландських кланів).

Здійснений компаративний, тезаурусний, історичний, міфологічний аналіз виявив подібні сюжети і мотиви самостійних балад (об'єднаних локусом води як смертоносної стихії божества), необхідність знання кельтської першооснови творів (у тому числі лексичної), а також гіпотетичні витоки деяких ліній у В. Шекспіра («Макбет»=«Ґленара»; використання забобонів у баладі «Материнське прокляття» і «Венецькому купці»); спільні баладні і казкові мотиви; лінгвокраїнознавство дозволило повніше зрозуміти хронотоп у творчості Р. Бернса і В. Скотта. Літературна балада Т. Кемпбелла взята до уваги, оскільки створена на народному джерелі. Робота має перспективу продовження у річищі практичної шотландистики, компаративних студіях, а також у шекспірознавстві.

Список використаної літератури

1. Мистер Фокс / пер. Н. Шерешевской / Английские сказки // Сказки англов, бриттов, скоттов / пер. с англ. Н. Шерешевской, М. Клягиной-Кондратьевой, М. Литвиновой. – Екатеринбург : У-Фактория; М. : АСТ МОСКВА : ХРАНИТЕЛЬ, 2008. – С. 265–269.

2. Разбойник-жених // Сказки братьев Гримм / пер. с нем. Г. Петникова. – М. : Гос. изд. худ. лит., 1949. – С. 179–182.

3. Смольницька О. О. Відгомін ініціації в сюжеті про Грізельду («Кентерберійські оповідки» Джеффрі Чосера) та англійських і шотландських народних баладах: виклики українському перекладознавству / О. О. Смольницька // «ІІІ Таврійські філологічні читання» : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон, 19–20 травня 2017 р. – Херсон : Гельветика, 2017. – С. 6–67.

4. Смольницька О. О. До питань сучасної української шотландистики: взаємозв'язок шотландської народної балади «Еллісон Ґросс» і Оповіді Жінки з Бату («Кентерберійські оповідки» Джеффрі Чосера) / О. О. Смольницька // Сучасні наукові дослідження представників філологічних наук та їхній вплив на розвиток мови та літератури : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 7–8 квітня 2017 р.). – Львів : ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2017. – С. 54–57.

5. Смольницька О. Компаративний аналіз балади Роберта Бернса «The Lass That Made The Bed To Me» (1795) з джерелами кельтського фольклору і вибраними баладами Джона Кітса та Редьярда Кіплінґа / О. Смольницька // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство) : зб. наук. праць / за ред. Оксани Філатової. – № 1 (19), квіт. 2017. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2017. – С. 202–207.

6. Смольницька О. О. Проблема відтворення архетипних реалій вибраних англійських і шотландських балад у сучасному українському перекладознавстві (на прикладі автоперекладів) / О. О. Смольницька // Актуальні проблеми філології та перекладознавства : зб.

наук. праць / ред. кол.: Ю. П. Бойко, О. В. Ємець, Л. І. Бєлєхова та ін. – Вип. 11. – Хмельницький : ХНУ, 2016. – С. 107–113.

7. Смольницька О. О. Шотландська Леся Українка – Меріон Енґус: проблеми відтворення культурних концептів і лексем мови скотс у перекладі вірша “Alas! Poor Queen”, присвяченого Марії Стюарт / О. О. Смольницька // Чинники розвитку філологічних наук у XXI столітті : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон, 16–17 грудня 2016. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика». – С. 77–82.

8. Шекспір В. Венеціанський купець / В. Шекспір / Переклала Ірина Стешенко // Шекспір В. Твори : в 6-ти т. Т. 2 / пер. з англ. ; післямови О. Алексеенко і Н. Жлуктенко. – Київ : Дніпро, 1985. – С. 505.

9. Энциклопедия суеверий. – М. : Миф, Локид, 1995. – 560 с.; илл.

10. Cairn [Electronic recourse]. – Mode of access: https://en.wikipedia.org/wiki/Cairn. – Accessed: 28.06.2016.

11. Pibroch [Electronic recourse]. – Mode of access: https://en.wikipedia.org/wiki/Pibroch. – Accessed: 28.06.2016.

12. Shakespeare W. The Merchant of Venice / William Shakespeare // The Complete Works of William Shakespeare / The Alexander Text introduced by Peter Ackroyd. – Harper Collins Publishers, London, 2006. – P. 254.

Джерела ілюстративного матеріалу

1. Campbell T. 79. Glenara / Thomas Campbell // Английская поэзия в русских переводах (XIV – XIX века) : сб. / сост. М. П. Алексеев, В. В. Захаров, Б. Б. Томашевский. На англ. и русск. яз. – М. : Прогресс, 1981. – Р. 306–308.

2. The Mother’s Malison, or, Clyde’s Water // The English and Scottish Popular Ballads / Ed. By Fr. J. Child. – Vol. IV (Part VII). – Boston : Houghton, Mifflin and Co., 1890. – P. 185–190.

3. Willy Drowned in Yarrow // The Golden Treasure. Selected from the best songs and lyrical poems in the English language and arranged the notes by Francis T. Palgrave. – London : Macmillan and Co., Ltd., St. Martin’s Street, 1944. – P. 147–148.

4. Переклад Ольги Смольницької, 2016–2017.

SMOLNYTSKA O. O.
Research Institute of Ukrainian Studies

COMPARISON OF COMMON MOTIVES IN THE SELECTED SCOTTISH BALLADS AND SMALL GENRE OF THE SONG FOLKLORE: PROBLEMS OF THE POETICAL TRANSLATION

Summary

The common features of the plots and motifs of the selected Scottish popular ballads is determined. The material of analysis are “The Mother’s Malison, or, Clyde’s Water”, “Willy Drowned in Yarrow”, anonymous Scottish short ditties about rivers. The ballad of the Scottish poet Thomas Campbell “Glenara” as one of hypothetical roots of “Macbeth” by W. Shakespeare is taken. The illustrative demonstration of the necessity of retaining original rhythmic and native Gaelic vocabulary saving is given. The last can be sometimes domesticated by descriptive method.

Key words**:** *ballad, translation, superstition, the Scottish studies, Scots, lexeme.*